

Com fer una novel·la diferent

JELENA JOVANOVIC / GETTY IMAGES

PERE
ANTONI
PONS

Com fer-se fastigosament ric a l'Àsia emergent és la tercera novel·la de Mohsin Hamid (1971). Nascut a Lahore, Pakistan, va estudiar a les millors universitats nord-americanes i ha passat llargues temporades a Londres. Escriu en anglès i és considerat per molts crítics anglosaxons un dels millors autors de la seva generació. S'entén. Té dues de les qualitats més apreciades per la crítica britànica i nord-americana: la capacitat per fer obres d'una audàcia formal molt notable i l'habilitat per escrutar sense concessions una realitat concreta. *Com fer-se fastigosament ric...* exhibeix de manera remarcable totes dues qualitats.

Ja des del mateix títol queda clar que ens trobem davant una novel·la concebuda i construïda com un llibre d'autoajuda. En tots els aspectes. L'autor es dirigeix a un tu –el

protagonista– del qual anirem seguint l'evolució al llarg de tota la seva vida, des de la infantesa fins a la mort. Cada capítol és un consell útil –“Vés-te'n a viure a la ciutat”, “Procura't una educació”, “No t'enamoris”...– per tal d'assolir l'objectiu final de fer-se ric. A més, el llibre està escrit –amb matisos, que més endavant comentarem– en un to imperatiu, sec, de *coach* exigent. Tot plegat és una formidable estratègia narrativa que permet a Hamid d'explorar un tipus humà, una ciutat i un país representatius de l'Àsia emergent.

Significativament, tant l'home com la ciutat i el país resten innominats. L'autor no vol que ens importin per ells mateixos sinó sobretot per la seva representativitat. Per això el llibre fa, en conjunt, una impressió de suma i síntesi de com deu ser la vida en molts països pobres en vies de desenvolupament. La trajectòria del protagonista és, en aquest sentit, emblemàtica.

COM FER-SE
FASTIGOSA-
MENT RICA
L'ÀSIA
EMERGENT
MOHSIN HAMID
PERISKOPI
TRAD. CARLES MIRÓ
176 PÀG./16,50 €

D'infant, viu en un poble en condicions miserables, entre la immundícia i la pobresa. Fins que es trasllada a la ciutat, enorme i superpoblada, on les condicions ambientals són encara pitjors, però on almenys el futur és més prometedor. Un cop allí comença a prosperar: gràcies a la intel·ligència i a l'esforç, però també amb les eines omnipresents del suborn, de les xarxes mafioses d'interessos, dels intercanvis de favors... El retrat sociopolític és implacable, i té un fons crític evident, però Hamid no exerceix de fiscal ni va impartint lliçons. Això és el que hi ha, ve a dir.

Com és fàcil d'imaginar, l'opció formal de fer una novel·la seguint el patró dels llibres d'autoajuda devia presentar-li, al l'autor, diversos reptes complicats. El primer i més difícil de superar va ser probablement trobar un to i un estil adients, ni massa eixuts ni massa novel·lescos. Hamid se'n surt de primera gràcies a una prosa que combina l'exhorta-

ció de l'autoajuda, la freda exposició de dades i fets dels estudis històrics i de les anàlisis sociològiques, i l'amenitat, la vivor i la riquesa de detalls de la narrativa de ficció.

L'altre repte era construir una figura protagonista que no semblés un ratolinet de laboratori. Que tingués la vaguetat abstracta i il·lustrativa que caracteritza els arquetips i l'individualisme particular i intransferible propi dels personatges de ficció. Hamid se'n surt també amb escreix. Així, el lector descobreix el funcionament d'una societat i d'un tipus humà específic però, alhora, se sent interpellat humanament per les ambicions, els dilemes i els conflictes del protagonista.

Intel·ligent, brutal i commovedora, *Com fer-se fastigosament ric a l'Àsia emergent* també és una tendríssima apologia de l'amor, imprescindible per lluitar contra el temps que passa i les adversitats d'una vida injusta. 🍀